

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

№ 2

XIII aastakäik

15. märtsil 1936

ALEKSANDER ELANGO.

Miks vajavad noored organisatsioone?

Õpilasorganisatsioonide probleem on üks neid kasvatuslikke küsimusi, millele ei pedagoogiline teooria ega praktika pole suutnud anda täiesti rahuldavat vastust, kuigi küsimus ise on aastasadu vana. Praegustele õpilasühingutele üsna lähedasi eelkäijaid leidub juba 17. sajandi jesuiitidekolleegiumes. Ungari keskkoolidest on teada, et seal 18. sajandi lõpul ja 19. algul teotses õpilasühinguid, mis väga meenutavad praegusaegseid. Tuntud kirjanikkude S. Petöfi ja M. Jokai elus näit. on neil olnud eten-dada oma osa. 1868. a. andis haridus-minister üleriigiliselt kehtiva ees- kirja, mis nende ühingute tegevusele andis avarad võimalused. Mõnes tei- ses riigis, näit. Preisimaal keelati aga, just vastuoksa, igasuguste õpilas- org-ide tegevus ära (1880). Meiegi kodumaal pole just kauges minevikus see aeg, kus õpilased visalt võitlema pidid õiguse eest organisatsioonide asu- tada, tänapäeval aga kuulukse kohati mõni auahnem õpetaja õpilasi org-i meelitavat, et ülemuse ees liik- mete arvuga hiilata!..

Õpetusmetoodilise vaatenurga all hinnatakse õpilasühinguid harilikult kui õppetöö täiendajaid. Nad võimal- davad oma liikmeil õpilasil teatud küsimusisse süveneda põhjalikumalt kui see on võimalik tavalises õppe- tunnis. Kuna nende tegevus baseerub liikmete isetegevusel, täiendab see tavalist õppetööd ka meetoodilisest küljest. Mitmesugused loodustea- duste, ajaloo, kirjanduse, keelte jms. ringid on tõenäoliselt siis mõnelegi annud esimese tõuke vastavasse alasse süvenemiseks ja saanud võib olla tea- dusliku karjääri esimeseks hüppe- lauaks. Sääraseid eriotstarbelisi õpi- lasorg-e on meil hakatud nimetama ringideks ja neid leidub peagu igas keskkoolis-gümnaasiumis, kuigi sageli kuulduv kurdetavat õpilaste loiu osa- võtu üle.

Kuid noorsoo organisatsioonidel on veel teisigi põhjendusi ja neist lähtudes paistab kogu probleem meile teises valguses. Need põhjendused on sotsiaalpedagoogilist ja noorsoo- psühholoogilist algupära.

Noorsoo hingeelu tundjad teavad

AX100000039
MUSEUM
8858A 0003

kõik, et noortel teatud eluaastates on tungiv tarve olla isekeskis omavastu-
tega, grupeeruda ja moodustada orga-
nisatsioon. Neis org-ides pole see-
võrra tähtis tegevuse otstarve, kui-
võrra tegevus ise, ühine elu. Sääraste
spontaalselt tekkivate rühmituste al-
ged ulatuvad tavaliselt 12. või 13.
eluaastasse. On vist vähe koole, kus
see noorte ühinemistung end ühel või
teisel kujul poleks tunda annud. Pe-
dagoogilisest kirjandusest leiame rea
näiteid ja fakte selle kohta. Mõne
aasta eest paistis mulle ühes eesti aja-
lehes näit. järgmine iseloomulik sõ-
num silma:

„Neil päevil tuli avalikuks X lin-
nas omapärane „vandeselts“, kuhu olid
koondunud alaealised 10—16-aastased
poisikesed. Poisid käisid omavahel
järjekindlalt koos ja päälikuks oli
neil ühe kohaliku algkooli viimase
klassi õpilane. Ühingu nimeks oli
ristitud „Surma rist“ ning vastav pit-
sat, mis kujutab risti ja koolnu pea-
luud kahe säärekondiga, oli puust
välja lõigatud. Oma koosolekuid on
poisid pidanud peaasjalikult surnu-
aedadel õhtuti. Liikmetel on olnud
varjunimed, enamasti kinonäitlejate
omad. Nii oli neil oma Harry Piel,
Tom Mix, siis veel Cowboy ja Rinal-
dine...“

Ühes laste suveasundusest kirju-
tati paar aastat tagasi ajalehes: „Seitse
suuremat poissi on end tituleerinud
koguni õige „elulise“ nimetusega
„mürtskolonn“. Osal tütarlastel ole-
vat ka oma erisalk, kes on luuletanud
endale erilise „lööklaulu“ ja joonis-
tanud endale salgaembleemi, mille
kujundavad tuli, vibupüss, mõök,
hundipea ja muud „karmi ja kahtlase“
välimusega riistapuud.“

Arvan, et on vist vähe neid, kes
oma noorusaastaist ei teaks meenu-
tada analoogilisi koondisi, olgu siis
kindlamal või lödvemal kujul organi-
seerunud. Nii mõnegi ametliku noor-
soo-organisatsiooni esimesed alged
viivad tagasi sinna noorusliku roman-
tika ja instinktiivse ühinemise häma-
ravõitu radadele.

Kui see kalduvus romantikasse ja

spontaanne ühinemistung ei leia ra-
kendust positiivses suunas juhitud
noorsoo-org-ide näol, siis on kaunis
tõenäolik, et ta kaob „põranda alla“,
luues kasvataja silmale varjatud „kam-
pasid“. Mõned välismaised uurimu-
sed pakuvad selle kohta küllaltki
hoiatavaid näiteid. Ameeriklane
Thra s h e r avastas ainuüksi Chica-
gos 1191 omapead, n. ö. „põranda all“
elavat noorte kampa; neist teotses
ainult 52 positiivses suunas, kuna 609
oli osaliselt ja 530 täiesti demorali-
seerunud. Viimased olid alaealiste
kuritegevuse tõeliseks taimelavaks.
6—7 a. eest teadis üks saksa õpetlane
Berliini kohta kirjutada, et seal olla
umb. 15 000 noort koondunud salajas-
tesse kampadesse, neist umb. 5000
14—16-aastaseid, teised 16—18 a. va-
nused. Enamik neist noortest olla
juba kurjal teel: neist saab uut peale-
kasvu roimarite ja varaste maleva.
On sadu poisse, kes 16-aastasena juba
on korduvalt karistatud ja sellega ko-
guni uhkeldavad. See on eriline fan-
tastiline maailm, milles need noored
elavad. Nende kooskäimisekohtades
juhtub asju, mida ainult kõige ohjel-
damatum fantaasia võib kujutella.
Üksikkambad on liitunud ringkonna-
liitudeks, vastavalt tegevusraioonile.
Kamba juhte kutsutakse „kambabul-
laks“; viimased moodustavad omaette
koondise, mille eesotsas on „liidu-
bulla“. Bulla on ainult vähestele
kättesaadav. Kes sellele kohale kan-
dideerib, peab oma võimeid näitama
reas roimades. Ta peab olema mitte
ainult tugev, julge ja korduvalt karis-
tatud, vaid peab andma tõendusi oma
võimeist ka seksuaalalal. Nii kujune-
vad sageli kõige metsikumad orgiad,
millest pealtvaatajadki (mõlemast
soost) osa võtavad...

Õieti ei tarvitse kambaelu näiteid
minna otsima kaugele võõrale maale
— neid leidub küllalt meiegi alg- ja
keskkoolide läheduses, veel enam aga
pärast algkooli lõppu omapead jäänud
noorte keskel. Eks kuulu siia liiki
ka nood pummel- ja joomakombed,
mida siin-seal keskkoolides aeg-ajalt
avastatakse ja mille liikmeid harili-

kult karmilt karistatakse. Ajakirjanduses leidub teateid ka otsestest alaealiste kurjategijate salkadest.

Õpetusmetoodilistest printsiipidest juhitud õpilasingide elu ja tegevus on enamasti liiga „ametlik“ ja „igav“, et moodustada küllalt jõulist vastukaalu säärase „allmaailma“ võludele. Seniste andmete järgi kambad huvitavad kõige enam 11—16-aastaseid poisse ja tüdrukuid. Selle-ealiste elus etendab aga kehaline tegevus, liikumine eriti suurt osa. See on eelpuberteedi jõu kasvu aeg, kus ihaldatakse oma jõudu proovida, karastada ja näidata. Sellepärast peavad ka vastavale eale määratud noorsoo-org-ides kehalise jõu ja osavusega seotud harrastused olema esiplaanil, moodustades tervitatava vastukaalu koolinoorsoo muidu niikuinii liigsele intellektualiseerimisele. Jalamatkamine, mitmesugused osavusharjutused ja -võistlused jms. täidavad neid ülesandeid kõige paremini. Liikmete arvult ei tohiks need rühmitused olla väga suured, kuna see takistaks tihedama isikliku kontakti ja ühistunde tekkimist. Kampadestki teame, et seal liikmete arv kõigub enamasti 10—15 ümber.

Senistest noorsooliikumise vormidest on neid nõudeid kõige enam arvestanud skautlikud organisatsioonid (kui mitte enam kõnelda juba minevikku jäänud saksa „Rändlindudest“). Nende massiline levik (üks

kõik mis nime all) üle kogu maailma on parimaks tõenduseks selle organisatsioonivormi vastavusest noorsoo psüühikale.

Raskem on vanema noorsoo küsimus. Neid skautlikud organisatsioonid enam ei rahulda. Keskkooli (gümnaasiumi) lõpuklassides on ärkсамail nooril kirjanduslikud huvid ning usulised ja maailmavaatelised otsingud esiplaanil. Skautlikud organisatsioonid neid harilikult ei rahulda, kuid ka õpilasingid mitte. Siin seisame alles lahendamata probleemi ja ülesande ees. Saksa „Rändlindude“ liikumine oli igatahes huvitav selle poolest, et seal oli leitud rahuldav süntees nooremaea skautlikkude ja vanema noorsoo kirjanduslik-maailmavaatelist harrastuste vahel. Sama võib öelda ka inglise ja poola reformskautlikkude taotluste kohta.¹⁾

Suurte ja paatoserikaste noorsooliikumiste aeg on mööda. Tänapäeva kaines ja realistlikus ajastus need tunduksid võõrkehana. Kuid rida nende poolt esile nihutatud probleeme seisavad alles lahendamatuna me ees ja annavad ainet järelemõtlemiseks niihästi pedagoogidele kui ka noortele endile.

¹⁾ Minu informatsioon selles osas on küll umb. 10 a. vana. Kuidas on seiskord ses suhtes praegu, selle kohta puuduvad mul andmed.